

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

2. Borosné Mándli Katalin II.r. panaszos által előterjesztett panaszként, hogy az Alaptörvény *XXVIII. cikk (7)* bekezdésébe ütközés miatt, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti,
3. Boros Katalin Anett III.r. panaszos által előterjesztett panaszként, hogy az Alaptörvény *XXIV. cikk (1)* bekezdésébe ütközés miatt, mely szerint Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.
4. Boros Dávid Pál IV. r. panaszos által előterjesztett panaszként, hogy az Alaptörvény *I. cikkébe ütközés miatt, mely szerint (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. (2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait*
alaptörvény-ellenes, ezért azokat semmisítse meg.

II. Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy (külön, egyes kérelmezői panaszok szerint, egyes panaszosok önálló kérelmeként, illetve vagylagosság kérelmezhetőségének hiánya esetére vonatkozó eljárási rend szerinti esetre alkalmazandóan, de ezt kizáró feltétel hiányában minden panaszosra vonatkozóan) állapítsa meg, hogy Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság **1.Kpk.50.033/2015/4.** számú -, valamint e végzés ellen előterjesztett jogorvoslati kérelmet elutasító Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság **3.Kpkf.21.054/2015/3.** számú, 2015.12.14-án kézbesített végzés-, bírói döntés esetében:

- 1.) A tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, illetve az Alaptörvény *XXVIII. cikk (7)* bekezdése alapján állapítsa meg, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. tv. (a továbbiakban: Knp.) 2. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt semmisítse meg.
- 2.) A tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, illetve az Alaptörvény *XXVIII. cikk (7)* bekezdése alapján – jelen panaszban írt feltételek fennállásának megállapíthatósága esetén – az Abtv. 46. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak szerint, a Tisztelt Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból állapítsa meg, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. tv. (Knp.) 2. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási kötelezettségre történő kötelezés tartalmú szabályozás az Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos, jogalkotási mulasztásból eredő Alaptörvény-ellenesség áll fenn, e szabályozás a jelen panaszeljárással érintett nemperes eljárásokban nem alkalmazható.

3.) A tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján – jelen panaszban írt feltételek fennállásának megállapíthatósága esetén – az Abtv. 46. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak szerint a Tisztelt Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkotmányos követelményként állapítsa meg, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. tv. (Knp.) 2. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási kötelezettségre történő kötelezése a hatóságnak a panaszosokat más ügyfelekkel azonos módon is megilleti.

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

1. A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés(ek), bírói döntések megnevezése, a határidő-számításhoz szükséges adatok közlése (a jogerős ítélet kézhezvételének időpontja stb.):

Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság **3.Kpkf.21.054/2015/3.** számú - 2015. november 19-én meghozott és december 14-án kézbesített - végzése.

2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXVIII. cikk

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

3. Az Alkotmányjogi panasz befogadhatóságnak Abtv.-ben foglalt kritériumainak való megfeleltetés

3.1. Formai kritériumok:

- 3.1.1. Abtv. 51. § (2) szerint [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] dapesti Ügyvédi Kamara tagja ([REDACTED] [REDACTED] védi meghatalmazás eredetben – bírósági úton küldendően - csatolva;
- 3.1.2. Abtv. 30. § (1) bekezdés szerint a végzést a kérelmezők jogi képviselője 2015.12.14-én vette át.
- 3.1.3. Az Ab. panasz megfelel az Abtv. 52. §(1) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek, mivel
- 3.1.3.1. A támadott bírói döntés az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozók részére rendes jogorvoslati lehetőség nincs számukra biztosítva Knp. 3. § (4) bekezdés.
- 3.1.3.2. Indítványozók megjelölték az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit (Panasz 1. pont I. rész 1. -4. pont, a II. pont, illetve a kérelem 2. pont);
- 3.1.3.3. Indítványozók megjelölték a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság **1.Kpk.50.033/2015/4.** számú végzését, valamint e végzés ellen benyújtott jogorvoslati kérelmet elutasító Veszprémi Törvényszék **3.Kpkf.21.054/2015/3.** számú döntését;
- 3.1.3.4. Az Alaptörvény ellenességre vonatkozó okfejtést az 5. pontban foglaltak tartalmazzák;
- 3.1.3.5. Indítványozók kifejezett kérelme a Veszprémi **Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.Kpk.50.033/2015/4. számú végzésének**, valamint e döntés ellen előterjesztett jogorvoslati kérelmet elutasító **Veszprémi Törvényszék, mint felülvizsgálati bíróság 3.Kpkf.21.054/2015/3. számú végzésének** alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére lett előterjesztve;
- 3.1.3.6. Az Abtv. 27. § szerinti érintettségét az indítványozóknak a támadott végzésben megjelölt kérelmezői személyekkel azonos volta igazolja;
- 3.1.3.7. Az Abtv. 27. § -a szerinti bírósági támadott döntés a bírósági eljárást befejező egyéb döntés.
- 3.1.3.8. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt:
- 3.1.3.8.1. bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy
- 3.1.2.8.2. alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

[1] Bár e két követelmény vagylagos, jelen ügy befogadását mindkét szempont alátámasztja. Az alkotmányjogi panasz ugyanis annak vizsgálatára irányul, hogy az eljáró bíróság(ok) a támadott döntésével olyan jogértelmezést fogadtak-e el, illetve e jogértelmezés alapján olyan döntést hoztak-e, amellyel az indítványozóknak – jelen eljárásban panaszosok -, az Alaptörvény fent megjelölt cikkelyeit, illetve abban foglalt alapjogait alaptörvény-ellenesen I. cikk szerinti integritást, a XIII. cikkben előírt tulajdonhoz, a XV. cikk (1) bekezdés szerinti törvény előtti egyenlőséget és jogképességet, a XXIV. cikk tisztességes eljáráshoz, és a döntések valós indokolásához való jogot, a XXVIII. cikk szerinti jogorvoslati joghoz való alapjog) korlátozták-e.

- [2] Az indítvány ezáltal alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. A Knp. 2. § (1) bekezdés szerinti rendelkezés az eljáró bíróságok számára egyértelmű és nyilvánvaló kötelezettséggként írja-e elő a hatóság kötelezését abban az esetben, ha a hatóság pro forma (látszólag) eljárási döntést hoz, de a meghozott döntés ab ovo semmis, illetve hatálytalan, s ezen hatálytalan döntés tartalmilag kizárja-e a hatóság hallgatását, mulasztását, illetve a felügyeleti szerv intézkedési kötelezettségét az érdemi döntés meghozatalára, avagy sem. Ha a kérdésre a válasz igen, abban az esetben a pro forma szerinti hatálytalan hatósági cselekvést, döntést eltűrő Knp. 2. § (1) bekezdése szerinti törvényi szabályozás, kiállja-e a tisztességes eljáráshoz és a tényleges döntéshez, ésszerű időn belüli kötelezettség alapjogi tesztjét. A jogalkotó nem tette lehetővé a hivatali mulasztás miatti felügyeleti intézkedési kérelmet nem támogató, de az Altvényellenességet kiváltó felügyeleti szerv passzivitása elleni tényleges bírói jogorvoslatot. A kormányhivatal az ügyfél kérelmét nem teljesítő álláspontja, döntése, hallgatása, mely szerint nem közli a kisajátítási eljárást lezáró döntését, nem hozza meg a kisajátítási eljárást felfüggesztő és a jogutódlásokat megállapító végzéseit, éppúgy akadály a kisajátítási törvény szerinti kártalanítási igény érvényesítésének, mint a Miniszterelnökség felügyeleti intézkedést nem támogató álláspontja. A felügyeleti szerv azon válasza, hogy nem kíván intézkedést tenni, kimeríti-e a felügyeleti szervvel szemben a Knp. 2. § (2) bekezdés c) pont szerinti tényleges eljárás tényét, illetőleg tekinthető-e olyan tényleges felügyeleti eljárásnak, amely kizárja a bírósági kötelezés iránti jogorvoslat lehetőségét?
- [3] Megválaszolendő kérdés, hogy az alkotmányossági vizsgálatot igénylő törvényi szabályozás tartalma Alaptörvénnyel ellentétes-e, illetve, hogy annak alkotmányos követelményként az Alaptörvénnyel összhangban álló alapjogi értelmezése jelen és a jövőbeni eljárás(ok)ban az alkotmánybírói értelmezés révén elvégezhető-e. Amennyiben a tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján alkotmányos követelményként megállapítja, hogy a Knp. 2. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási kötelezettségre történő kötelezése a hatóságnak - pro forma eljárási cselekmények eredménye esetén - a panaszosokat más ügyfelekkel/ügyekkel azonos módon megilleti, úgy elegendő a Knp. 2. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási kötelezettségre történő kötelezés alkotmányos követelményként történő megállapítása, s nem szükséges ezen törvényhely megsemmisítése, mivel a jelen eljárásban történő kizártsága, a megsemmisítendő végzések figyelembevételével elégséges intézkedés az Alaptörvény ellenesség kiküszöbölésére. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint elkerüli jogszabály, illetőleg jogszabályi rendelkezés megsemmisítését vagy a törvényhozó felhívását arra, hogy az Alkotmánybíróság által meghatározott határidőn belül alkotson jogot, ha a jogrend alkotmányosságát és a jogbiztonságot enélkül is biztosítani lehet. Ilyenkor az Alkotmánybíróság hivatalból az alkotmányos követelményekkel azon értelmezések körét határozza meg általában, amelyek esetében a jogszabály az Alkotmánnyal összhangban van. Panaszosok szerint a jelen ügyben az Alkotmánybíróság hivatalbóli észlelése esetén a *keletkezett alapjogsérelem, a bírói döntés és az annak alapjául szolgáló jogértelmezés alaptörvény-ellenességének megállapításával kielégítő módon orvosolható*, így - a hatályos jog kímélete érdekében - az Étv. 30. § (1) bekezdésének megsemmisítésére, vagy akár jogalkotói mulasztás megállapítására nincs szükség.

A közigazgatási bírósági, illetve a törvényszéki döntés által keletkezett alaptörvény-ellenesség, nevezetesen a tisztességes eljáráshoz, a tényleges jogorvoslathoz, a tulajdonhoz való jog sérelmét okozó alapjogsértő helyzet tehát a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításával és megsemmisítésével, valamint - az adott rendelkezést alkalmazó későbbi bírói gyakorlatot is befolyásoló - alkotmányos követelmény meghatározásával kielégítő módon megszüntethető, és alkalmas mind az indítványozó, mind más, a jövőben hasonló helyzetbe kerülő természetes személyek, illetve a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára a Knp. 3. § (1) bekezdéséből származó alapjogsérelem elkerülésére.

- [4] Értelmezhető-e úgy, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17., 20., 21. és 47. cikke, az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 110. cikke, a[z uniós] jog által előírt jogbiztonság elve és a Bíróság ítélkezési gyakorlata, hogy azzal ellentétes az olyan szabályozás, mint Knp. 2. §. (1) bekezdésében foglalt rendelkezés, amely a[z uniós] jog elsőbbsége elvének megsértése esetén a közigazgatási nemperes eljárásban nem teszi lehetővé a nemzeti bíróság részére a közigazgatási hatóság által hozott pro forma szerinti (ab ovo hatálytalan) döntés(végzés) (ténybeli hatósági hallgatás) estére a tényleges mulasztással szembeni, a nemzeti bíróság által, a közigazgatási peres eljárástól eltérő nemperes eljárásban hozott döntésekkel történő (tényleges) eljárási cselekmények megtételére történő kötelezését a hatóságnak, nem teszi lehetővé a[z uniós] jog elsőbbsége elvének e döntések általi megsértése esetén?

4. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, bírói döntés esetén a pertörténet röviden, az ügyben hozott bírói döntések stb.):

- [5] Az Abtv. 27. § szerinti érintettségét az indítványozóknak a támadott végzésben megjelölt személyekkel azonos volta igazolja. Az eljárás megindítását az indokolta, hogy az indítványozók, mint jogutódok alapjogát a jogelődi szülői kisajátítási döntéssel érintett ingatlantulajdont (szülői ingatlan) a kisajátítási hatóság 1969. évben jogerősen kisajátította, azaz állami tulajdonba és birtokba vette, de az 1969. évi tulajdonelvonás és birtokbavétel óta nem döntött érdemben a kisajátított ingatlanok ellenértékéről, egyéb költségekről, járulékaikról.
- [6] Panaszosok, mint ezen közigazgatási döntés elszenvedői, rosszabb, megalázóbb helyzetbe kerültek, mint az egyes házingatlanok állami tulajdonba vételéről szóló 1952. évi 4. törvényerejű rendelet alapján elvont tulajdonok tulajdonosai, mivel a tvr. 16. § (1) bekezdésében foglalt kártalanítási ígéret az 1991. évi kárpótlási törvény megszületésével részbeni kárpótlásban részesítette az akkori diktatúra áldozatait.

Az egykori diktatúra áldozatoknak 39 évet kellett várni a kártalanításra, míg panaszosok esetében 47 éve nincs megállapítva és kifizetve az államosított ingatlan értéke és járuléka annak ellenére, hogy a kérelmezők több éve tartó jogorvoslati kérelmét mind a kisajátítási hatóság, mint a Miniszterelnökség, mind a bíróságok sorra érdemi vizsgálat nélkül azzal utasítanak el, hogy a kisajátítási eljárásban jogi képviselő nélkül eljáró kérelmezők jogi

képviselője részére joghatályosan közölték az érdemi döntés nélkül meg sem szüntethető kisajátítási eljárást. A magyar igazságszolgáltatásban – még a diktatúra időszakát is beleértve és formálisan fenntartva – töretlen jogi alapelv volt a tulajdonjogi igény el nem évülése. A fenti és a később kifejtendő indokolás szerint a panaszosok a jelen és az 1969. évi tulajdonjog elvonás áldozatának, s mint ilyenek, a jelen eljárásban is érintetteknek tekintendők.

4.1. Jelen panasz eljárás jogelőzményi eljárása

- [7] Az 1969. évben meghozott kisajátítási határozattal a tulajdonjog elvonást követően, de a kártalanítási döntést másik eljárásra történt utalásra tekintettel, a jelenleg is le nem zárt kisajátítási közigazgatási eljárás során többszörös jogutódlások történtek mind az ügyféli pozícióban, mind a kérelmező és az eljáró hatóság(ok) részéről, amelyeknek bekövetkezésekor a törvény (Áe., Ket.) szerinti eljárás félbeszakadását és a jogutódlás, a felek képviseleti jogosultságának vizsgálatát, megállapítását a hatóságok – beleértve a bíróságot is -, nem végezték el, nem hoztak döntéseket, s ezáltal elvonták az indítványozók Alaptörvényben, Római Egyezmény 6. cikkelyében, első kiegészítő jegyzőkönyv 1 cikkelyében, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17., 20., 21. és 47. cikke, az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 110. cikkében és a Ket.-ben biztosított jogorvoslati, tulajdonhoz való jogát.
- [8] A közigazgatási bíróság előtt, jelen eljárást megelőzően a kérelmezők által támadott közigazgatási döntés ex tunc semmis, jogilag de facto nem is létezik, mivel a hatóság még azt sem tudta, hogy mely felek az ügyfelek a jogutódlások következtében az eljárásban, így nemhogy elkésett volna az *indítványozók bírósági jogorvoslati kérelme*, hanem *olyan döntés ellen irányult, amely jogilag nem is létezhet, mivel nem a kisajátítás alá vont ügyfelek, hanem a hatóság által meg nem állapított jogutódok jogi képviselőik részére közölték a kisajátítási eljárás megszüntetésére hozott kisajátítási eljárást lezárandó eljárási döntést, megjegyezve, hogy még kérelemre sem lehetett volna ilyen tartalmú döntést hozni, mivel a kisajátított ingatlanok egy részére (visszamaradt területek) a mai napig nincs érdemi döntés.*
- [9] A bíróság(ok) sem vizsgálta érdemben a jogorvoslati kérelmet, illetve a közigazgatási előzményi döntést és az azt megalapozó dokumentumokat, így olyan közigazgatási döntést erősített meg, amely közigazgatási döntés többszörös okból Alaptörvény ellenes, s egyben sérti a Római Egyezményben, az Alapjogi Chartában, 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában foglalt alapjogokat is.

4.2. Közigazgatási eljárás

- [10] Az ügyben irányadó tényállás szerint a Közép-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal a 2008. december 30-án kelt 23/3392-4/2008. ügyszámú végzésével a Veszprém Járási Tanács VB. Igazgatási Osztályának 2201-18/1969. sz. kisajátítási határozatában megjelölt balatonkenesei ingatlanok kártalanítási ügyében a közigazgatási eljárást megszüntette.

Döntésének indokolása szerint ■■■■■ jogi képviselője útján az adott ingatlanok kártalanításával kapcsolatos kérelmet terjesztett elő. A későbbiekben a kérelmét visszavonva az eljárás megszüntetését kérte. Erre tekintettel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL.tv. (a továbbiakban: Ket.) 31.§-a (1) bekezdésének c) pontja alapján döntött a kisajátítási eljárás megszüntetéséről.

[11] Kérelmezők az eljárást megszüntető végzés felülvizsgálatát kezdeményezték a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál, amely kérelmüket a 3.Kpk.50.038/2013. sz. végzésével a bíróság érdemi vizsgálat nélkül elutasította elkészség miatt. Az e döntés ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmet a Kúria arra tekintettel utasította el, hogy az ügyben felülvizsgálati kérelem benyújtásának helye nincs, a kérelmezők alkotmányjogi panaszát pedig az **Alkotmánybíróság** visszautasította (**IV/1358-1/2013 ügyszám**).

[12] Kérelmezők ezt követően 2014. szeptember 17-én érkezett kérelmükben, kérték a közigazgatási szerv arra való kötelezését, hogy az eljárást megszüntető végzést első ízben, eredeti okiratként kézbesítse jogi képviselőjük számára. Kérték a hatóság arra való kötelezését, hogy a kisajátítási eljárás során az eredeti, az 1969. július 30-án kelt határozat meghozatalát követően elhalálozott ügyfelek, valamint a kisajátítási eljárást *kérelmező tanács jogutódjaként eljáró önkormányzat esetében az eljárás félbeszakadásának időpontjára vonatkozóan az eljárást felfüggesztő és a jogutódlásokat megállapító végzéseket a hatóság hozza meg, és azokat a kérelmezők részére kézbesítse.*

[13] A bíróság a 3.Kpk.50.109/2014/5. sz. végzésével a kérelmet elutasította arra hivatkozva, hogy a Knp. 2. §-ában megjelölt jogszabályi feltételek az eljárás lefolytatására való kötelezésre az adott esetben nem állnak fenn. A Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság az elsőfokú döntést a 3.Kpkf.21.369/2014/3. sz. végzésével helybenhagyta, részben eltérő jogi indokolással.

A Knp. 2. §. (1) bekezdése, a Ket. 20. § (1), (3), (6) bekezdései, a 115. § (1) bekezdés a) pontja rendelkezéseinek egybevetése alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a kérelmezők által állított és orvosolni kívánt mulasztás a Ket. 115. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszabálysértő mulasztás felszámolását célozta, ezért a kérelmezőknek először a felügyeleti szervhez kellett volna fordulniuk, amely a Ket. szerinti eljárási rend mellett utasíthatja eljárásra a kérelmezett hatóságot. A Knp. 2. §. (1) bekezdése pedig a közigazgatás jogellenese hallgatása esetén a törvényi feltételek megléte mellett jogosítja fel a bíróságot arra, hogy végső esetben kötelezze a szervet eljárásra.

[14] A kérelmezők a 2015. február 25. napján kelt beadványukban a Veszprémi Törvényszék másodfokú döntésében foglaltaknak megfelelően, a bírósági útmutatásnak megfelelően a kérelmezett felügyeleti szervéhez fordultak a Ket. 115. § (1) bekezdésének a) pontjában előírtakra figyelemmel. A Miniszterelnökséget vezető miniszter a 2015. március 17-én kelt TER-1/410/2/2015.sz. határozatában a felügyeleti intézkedés megtételére vonatkozó

kérelmet elutasította arra hivatkozással, hogy a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2013. június 7-én meghozott 3.Kpk.50.038/2013/2. számú, a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzésével már megállapította, hogy a kérelmezők jogi képviselője részére a felülvizsgálni kért végzés 2009. január 15-én kézbesítésre került. A 2004. évi CXL. tv. 109. §. (4) bekezdése alapján a hatóságot a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, e körben felügyeleti intézkedés megtételére továbbra sincs lehetőség. Az egyes eljárást felfüggesztő és jogutódlásokat megállapító végzések meghozatalára történő utasításra sincs jogi lehetőség tekintettel arra, hogy mind a 2201/1969., mind pedig az azzal tárgyában összefüggő, eljárásjogi szempontból azonban különböző 23/3392/2008. számú eljárás jogerősen lezárult, azokban eljárási jellegű döntések már nem hozhatók. Mindezek alapján a tárgyi ügyben továbbra sem látta lehetőségét intézkedés megtételének.

- [15] A kérelmezők a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz 2015. május 26-án címzett kérelmükben azt kérték a bíróságtól, rendelje el a kérelmezett hatóság jogelődje, a Dél-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal által 23/3392-4/2008. ügyszám alatt hozott, a Veszprémi Járási Tanács VB. Igazgatási Osztályának 2201-18/1969. sz. határozatában megjelölt balatonkenesei ingatlanok kártalanítási ügyében a közigazgatási eljárást megszüntető határozatának első ízbeni, eredeti okiratként történő kézbesítését a jogi képviselőjük számára. Ezen túlmenően kötelezze a kérelmezettet a kisajátítási eljárás során az 1969. június 30-án lelt kisajátítási határozat meghozatalát követően elhalálozott ügyfelek, valamint a kisajátítást kérelmező tanács jogutódljaként eljáró önkormányzat esetében az eljárás félbeszakadásának időpontjaira vonatkozóan a Ket. 16. § (11) bekezdésének b) pontja és a (6) bekezdés szerinti eljárást felfüggesztő és jogutódlásokat megállapító fellebbezhető végzések meghozatalára, és azokat kézbesítse a kérelmezők részére. A kérelem indokolása egyebekben egyező az előző, fentebb ismertetett eljárásban a bíróság által már elutasított kérelemben foglaltakkal a felügyeleti szerv intézkedésével kapcsolatos indokokat kivéve.

A kérelmezők arra hivatkoztak, hogy az adott közigazgatási eljárásban nem volt jogi képviselőjük, sem az eljárás felfüggesztéséről - pedig ők is jogutódok -, sem pedig annak megszüntetéséről nem értesültek, a hatósági döntéseket részükre nem kézbesítették, ebből következően jogorvoslati jogukkal nem élhettek.

Mivel a kisajátítási eljárásban jogi képviselőjük nem volt, ezért alaptalan a hatóság azon hivatkozása, hogy a hatósági döntéseket a jogi képviselők számára kézbesítették. Eredménytelenül kérték az ügyvédi meghatalmazások másolatban való megküldését, megismételt kérelmükre a kérelmezett hatóság beismerte, hogy a jogutódlásokat megállapító végzés, valamint a kérelmezői ügyvédi meghatalmazás nem áll a hatóság rendelkezésére. A Miniszterelnökséget vezető miniszternek a felügyeleti intézkedés megtételére vonatkozó kérelmüket elutasító indoka minden ténytérítést mellőző, valótlan indok.

A felügyeleti intézkedés iránti kérelem azon részéről pedig a *felügyeleti szerv továbbra is hallgat, hogy a kisajátítási eljárás félbeszakadásával, a jogutódlások megállapításával kapcsolatos végzések meghozatalára utasítsa az eljáró hatóságot*. A felügyeleti szerv annak ellenére nem győződött meg arról, hogy kérelmezőknek a kisajátítási közigazgatási eljárásban nem volt jogi képviselőjük, hogy a kérelmezett maga ismerte be a részükre adott tájékoztatásban azt, hogy a jogutódlásokat megállapító végzés és ügyvédi meghatalmazás nem áll a hatóság rendelkezésére.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott 1.Kpk.50.033/2015/4. végzésével a sérelmezők kérelmét elutasította, kötelezte őket, hogy külön felhívásra az államnak fizessenek meg egyetemlegesen 10.000,- Ft eljárási illetéket. Döntése indoklásában a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a kérelmezett felügyeleti szerve eljárta, kérelemben foglaltakat megvizsgálta és az előadottakat megalapozatlannak találta. A felügyeleti szerv tehát az eljárási kötelezettségének eleget tett, ebből következően nem állnak fenn az elsőfokú hatóság eljárásra kötelezésének a Knp. 2. §-ában meghatározott feltételei. A felügyeleti intézkedés iránti kérelem elutasítására vonatkozó *döntés bírósági felülvizsgálatára sem a Ket., sem pedig a Pp. rendelkezései nem adnak lehetőséget*, az adott esetben tehát a bíróság nem vizsgálhatja azt, hogy a kérelmezett felügyeleti szerve jogszerűen döntött-e a felügyeleti intézkedés tárgyában. A bíróság a közigazgatási szerv hallgatása esetén kötelezhet eljárásra a Knp. 2. §-ában meghatározott feltételek alapján, a kérelem azonban az ezen főírásokban foglaltaknak nem felel meg. Megállapítható, hogy a kisajátítás 1969-ben jogerősen megtörtént, a kártalanításra vonatkozó, ■■■■■ által előterjesztett kérelemre indult eljárást a kérelem visszavonása után a hatóság 2008-ban megszüntette. Az eljárás befejezését követően pedig nincs lehetőség jogutódlás, illetve az eljárás félbeszakadásának megállapítására. E körben tehát a kérelmezettet eljárási kötelezettség nem terheli. A kártalanítási eljárás megszüntetéséről rendelkező hatósági végzés felülvizsgálata iránt benyújtott kérelmet elkészttség okán a bíróság elutasította, e döntés felülvizsgálatára sem hatóságnak, sem a bíróságnak nincs jogi lehetősége.

- [16] A végzés ellen a kérelmezők éltek fellebbezéssel, kérve az elsőfokú végzés megváltoztatását, kérelmezettnek a Knp. 4. §-a folytán alkalmazandó Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a kérelmükben részletezett eljárás lefolytatására kötelezése, perköltségben történő marasztalása mellett. A fellebbezés indoklása szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított történeti tényállásból téves jogi következtetésre jutott a kérelem megalapozottságát illetően a döntése meghozatalakor. A kérelmezők megkérték a felügyeleti intézkedést, abban született döntés is, de a kérelmezettet csak közigazgatási bíróság kötelezheti a törvényben számára előírt eljárási kötelezettségének teljesítésére. Az elsőfokú bíróság az eljárási hatáskörét túllépve tiltott módon túlterjeszkedett a kérelemben foglaltakon akkor, amikor a folyamatban lévő közigazgatási alapeljárás jelen eljárásban nem vizsgálható eljárási döntéséről és tényállásáról fejtette ki véleményét prejudikáló végzésével.

Mivel minden eljárás csak a döntés szabályszerű közlésével zárul le, a hatósági döntés közlésének hiányában, az eljárás folyamatban lévőnek minősül. A kisajátítási eljárásban meghozott döntés kérelmezők részére történő kézbesítésének elmaradásával sérült a feleknek a tisztességes eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való alkotmányos alapjoga, illetve a törvénysértő döntés meggátolja a tulajdonjogi igény érdemi elbírálását.

A kérelmezett a fellebbezésre tett észrevételében kérte az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását annak megalapozottsága okán, helyes indokainál fogva.

- [17] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 259. §-a alapján alkalmazandó Pp. 53. §. (2) és 254. §. (3) bekezdése alapján helyes indokainál fogva hagyta helyben, a megállapított tényállásból levont jogi következtetésével egyetértett. A törvényszék szerint a Ket. 20. §. (6) bekezdésének rendelkezése világos és egyértelmű a tekintetben, ha a felügyeleti szerv az intézkedési, eljárási kötelezettségének nem tesz eleget, az ügyfél kérelmére a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság kötelezi a hatóságot az eljárás (le)folytatására. Ezen jogszabályi rendelkezés helyes értelmezése pedig az, ha valamely közigazgatási szerv a hatáskörébe telepített hatósági ügyben az illetékességi területén eljárási kötelezettségének nem tesz eleget, csak a Knp. 4. §-a szerinti eljárási rendben a Knp. 2. §-a, a Ket. 20. §. (1)-(6) bekezdése szerinti feltételek mellett van lehetőség a felügyeleti szerv útján a bírósághoz fordulva az eljárás lefolytatására kényszeríteni. A Törvényszék szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kérelmezett eljárás folytatására kötelezésének jogalapja nem áll fenn, mivel a felügyeleti szerv intézkedési kötelezettségének eleget tett, annak során a kérelmezettek kérelmét megalapozatlannak minősítette.

5. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével

- [18] A *Veszprém Megyei Kormányhivatal*, mint a Közép-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal, a Közép-dunántúli Államigazgatás Hivatal, a Veszprém Megyei Közigazgatási Hivatal a Pp. 328. § (1) szerinti jogutódja (a továbbiakban: kérelmezett) ellen a Közép-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal által 2008. december 30-án kelt és 2013. április 2-án kézbesített 23/3392-4/2008. ügyszám alatt meghozott, de kérelmezettnek jogelődje által meghozott, majd a 10.075-22/1970.(VII.1.) számú határozattal felfüggesztett, majd a kisajátítási eljárás folytatását ismételen elrendelő, a Veszprémi Járási Tanács VB. Igazgatási Osztályának 2.201-18/1969. szám alatti, panaszosok szerint jelenleg is folyamatban lévő kisajátítási eljárást megszüntető 23/3392-4/2008. ügyszámú végzése ellen bírósági jogorvoslati kérelmet terjesztettek elő indítványozók, amelyet a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.Kpk.50.038/2013/2. számú, kérelmezői felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélküli elutasító döntése, majd azt követő fent részletesen ismertetett tényállás szerint, jelen panaszeljárársban támadott bírósági döntések súlyosan törvénysértők és egyben sértik a kérelmezők hivatkozott Alaptörvényben foglalt alapjogait is az alábbi indokok miatt:

[19] A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.Kpk.50.109/2014/5. sz. számú végzése az alábbi okok miatt sérti az Alaptörvény 2. pontban hivatkozott rendelkezéseit:

A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.Kpk.50.109/2014/5. sz. számú súlyosan törvénytörő végzése az alapja a jelen eljárásnak. A kérelmezők a Pp. 121. § (1) bekezdés e./ pontja szerint a bíróság döntésére irányuló kereseti/felülvizsgálat kérelmükben kérték, hogy a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a *Veszprém Megyei Kormányhivatal* jogelődje, által 23/3392-4/2008. ügyszám alatt meghozott, a Veszprémi Járási Tanács VB. Igazgatási Osztályának 2.201-18/1969. számú határozatában megjelölt balatonkenesei ingatlanok kártalanítási ügyében a közigazgatási eljárást megszüntető határozatát a Pp. 339. § (1) bekezdésében foglaltak szerint helyezze hatályon kívül, s alperest új eljárás lefolytatására kötelezze.

[20] A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a jogorvoslati kérelmet 3.Kpk.50.038/2013/2. számú végzésével érdemi vizsgálat nélkül elutasította azzal, hogy a kérelmezett jogelődje előtti kisajátítási kártalanítási eljárásban a kérelmezőket dr. Kryzewsky Miklós ügyvéd képviselte, és az *eljárást megszüntető végzést a kérelmezők jogi képviselője 2009.01.15-én átvette*, s mivel ettől a naptól számított 30 napon belül a kérelmezők részéről bírósági felülvizsgálati kérelem nem lett benyújtva, *a felülvizsgálati kérelem elkésett*, figyelemmel a Ket. 109. § (1) és a Pp. 330. § (2), továbbá a Kpktv. 3. § (1) bekezdésében foglaltakra. Kérelmezők a határidőt mintegy négy évvel túllépték, és megállapította, hogy a Kpktv. 3. § (4) bekezdésének utolsó mondata szerint a támadott végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye. Ezen döntést követően kérték panaszosok a kérelmezettől ■■■■■■■■■■ § ■■■■■véd vagy más ügyvéd kérelmezőktől, vagy jogelődjüktől származó meghatalmazás másolatát. Sokadik levélváltást követően ismerte be kérelmezett, hogy nincs ilyen okirat/bizonyíték, amelyre alapítottan ők és a bíróság is elutasította kérelmezők jogorvoslat iránt előterjesztett kérelmét, azaz közokirat hamisítás alapos gyanúján alapul a jogorvoslati kérelmet elutasító bírósági döntés.

[21] Azt követően, hogy a kérelmezett beismerte (ezzel félrevezette a bíróságot a felterjesztésében), hogy nincs olyan okirat, bizonyíték, amely igazolná a kérelmezettek részére történt, a kisajátítási eljárást lezáró hatósági döntés közlését, s továbbá, hogy nincsenek olyan végzések sem, amely a kisajátítást elszenvedő ügyfelek esetében a tényleges ügyféli kört megállapította volna az előzetes döntést igénylő, más szerv - közjegyzői - előtti eljárások miatti felfüggesztések, illetve a közjegyzői jogerős hagyatékátadási végzések közlését követően, s a jogutódlásokat külön jogorvoslattal támadható, jogutódlásokat megállapító végzések meghozatalára nem került sor, vagy/és a kérelmezetti hatóság megtagadta azok meghozatalát és/vagy közlését, így a panaszosok a közigazgatási szerv hallgatása miatt kérte az eljárási kötelezést.

Mind a felügyeleti hatóság, mind a bíróságok alapjogsértően tagadták meg a jogorvoslattal kért szükséges intézkedések meghozatalát, amely az 1969. júliusa óta fennálló jogellenes tulajdonjog-elvonás jogszerű lezárását szolgálná.

- [22] A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság és a Törvényszék jelen panasszal támadott végzései súlyosan törvénysértők a jelen alkotmányjogi panasz 2. pontjában megjelölt Alaptörvényi alapjogok megsértése okán továbbá a 3.1.2.8.2. pontnál [1] - [4] pontoknál kifejtettek szerint.

I. Vonatkozó törvényi rendelkezések megsértése

1. **Magyarország Alaptörvénye** a jelen alkotmányjogi panasz 2. pontjában megjelölt Alaptörvényi alapjogok megsértése

- [23] Az Alkotmánybíróság a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatában [ABH 1997, 263.] megállapította, hogy „A közigazgatási határozatok törvényessége bírósági ellenőrzésének szabályozásánál alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelően *érdemben elbírálhassa*.” A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata tekintetében a korábbi Alkotmány 50. § (2) bekezdése és az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés *b*) pontja, a jogorvoslathoz való jog tekintetében pedig a korábbi Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdése, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tartalmilag azonosan rendelkeznek.

A hivatkozott rendelkezések szövege mellett azok célja is változatlan a korábbi Alkotmányhoz képest, a korábbi határozat pedig összhangban áll a Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival is. A magyar királyi közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. törvénycikk – a modern magyar közigazgatási bíróságot létrehozó jogforrásként – történeti alkotmányunk egyik vívmánya. A törvénycikk 131. §-a úgy rendelkezett, hogy a bíróság *„érdemileg tárgyalja és eldönti az ügyet”*; a 134. §-a szerint pedig *„[a] határozatok hozatalánál a bíróság a bizonyítékokat szabadon mérlegeli, s a tárgyalás és a bizonyítás folyamában szerzett meggyőződésének egész benyomása alapján ítélt.*” Indokolt lenne ezért, hogy az Alkotmánybíróság a törvénycikk és a több mint egy évszázaddal később hozott határozatának szöveg-hasonlóságára tekintettel a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatában írtakat az Alaptörvény értelmezése során is fenntartsa.

Az Alkotmánybíróságnak ebből a határozatából következően a közigazgatási határozatok törvényességének bírói felülvizsgálata alkotmányosan nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára. A közigazgatási ügyben eljáró bíróság nincs kötve a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz, és a jogszerűség szempontjából felülbíráhatja – sőt, felül kell bírálnia – a közigazgatási szerv mérlegelését is. Döntése során figyelemmel kell lennie az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis azt kell feltételeznie, hogy a jogszabályok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Ebből következően döntései során vizsgálnia, illetve a hatóságok által alkalmazott jogkövetkezmények törvényessége tekintetében mérlegelnie kell többek között azt is, hogy a peres feleknek volt-e lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jogszabályok rendelkezéséhez igazítsák.

A józan észnek megfelelőségéből a közigazgatási jogszabályok előírásai és az azokban foglalt szankciók tekintetében is következik, hogy (objektíve) lehetetlenre irányuló kötelezettség teljesítése nem várható el a jogalanyoktól. Ennek következményeit a közigazgatási határozatok felülbírálata során a bíróság érvényesítheti.

- [24] A bírói gyakorlat is következetes abban a tekintetben, hogy a fenti [19] pontban írt érdemi vizsgálat, elbírálás kritériumai mellett értékeli mindazon ügyféli kötelezési kérelmek ügyében benyújtott kérelmeket, hogy a hatóság ténylegesen eleget tett-e a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 20. § (1)-(2) bekezdésében előírt kötelezettségének, vagy sem. A kiemelt jogszabályi rendelkezések alapján látható, hogy a törvény a közigazgatási hatóság jogsértő mulasztása esetére írja elő az ügyek elintézésére vonatkozó bírói kötelezést, azaz a bíróság akkor kötelezheti a közigazgatási szervet az eljárás lefolytatására, ha megállapítható, hogy az az eljárási kötelezettsége ellenére nem döntött a hatáskörébe tartozó ügyben. A Ket. 20. §-a és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Knp.) 2. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság döntése csak az eljárás lefolytatására való kötelezésre terjedhet ki, a kérelem tartalmi elbírálására, a közigazgatási hatósági eljárás eredményeként hozandó döntésre nézve még csak iránymutatást sem adhat. Mindebből következik, hogy az eljáró bíróságnak a kérelem alapján kizárólag arról kell állást foglalnia, hogy a közigazgatási szervnél előterjesztett kérelem közigazgatási hatósági eljárásra, közigazgatási hatósági ügyre vonatkozik-e, az a kérelmezett hatáskörébe és illetékességébe tartozik-e, továbbá, hogy a kérelmezett eleget tett-e az eljárási kötelezettségének. A bíróságok által sem vitatottan megállapítható az a kérelmezett által sem vitatott tény, hogy a kérelmező közigazgatási hatósági ügyre vonatkozó kérelmet terjesztett elő a kérelmezettnél: nevezetesen a kisajátítási eljárást felfüggesztő és a jogutódlásokat megállapító végzések meghozatalát, továbbá a kérelmezőkkel nem kötött – anyagi jogilag meg nem hozható, azaz semmis - eljárást megszüntető végzést. Az nem lehet vitás, hogy a Ket. 32. §-ának (5) bekezdésébe foglalt rendelkezése kógens, attól sem a kérelmezett, sem a felügyeleti hatóság alaptörvényi alapjogsértés nélkül nem mellőzheti eljárási kötelezettségét. A Ket. 32. § (5) bekezdése megparancsolja, hogy „Ha a jogutód kiléte vitás, ennek eldöntéséig a hatóság a folyamatban levő eljárást a kérelmező ügyfél kiesése esetén felfüggeszti, egyéb esetekben felfüggesztheti.” A Ket. 32. § (8) bekezdése pedig azt is rögzíti, hogy „az eljárás felfüggesztésekor minden határidő megszakad, és az eljárás felfüggesztésének megszüntetésekor az ügyintézési határidő kivételével újra kezdődik. A felfüggesztés időtartama alatt megtett valamennyi eljárási cselekmény hatálytalan, kivéve azokat, amelyek a felfüggesztési ok megszüntetésére irányulnak.” Ez pedig azt jelenti, hogy 1969. július hónapot követően a kisajátítás alá volt ingatlantulajdonosok esetében annak ellenére nem hozta meg az eljáró hatóság az Ae., a Ket. szerinti eljárás felfüggesztésére és a jogutódlások megállapítására vonatkozó döntéseit, hogy ennek hiányában minden más, a jelen és megelőző eljárásban is kért

végzés hatálytalan, azaz semmis. Ezt az eljáró első és másodfokú bíróságnak is hivatalból kellett volna figyelembe vennie tekintettel arra, hogy ténybelileg a kisajátítástól eltelt 47 év alatt a volt, kisajátítás alá vont tulajdonosok meghaltak, minden ügyfélnél más és más időpontokban a kisajátítási eljárás félbeszakadt, és az azt követő minden eljárási cselekmény hatálytalan. A Ket. 32. §-a szerinti szabályozás tartalmilag mindenképpen, de szinte szó szerint megegyezik a Pp. 111. § (1) és a 112. § (2) bekezdésében írtakkal, így a kisajátítási eljárás megszűnéséről, annak jogerejéről ezen okból (is), eljárási kötelezés törvényi kizártságáról szólni csak a jelen eljárás tényeitől, a vonatkozó törvényi, Alaptörvényi alapjogi rendelkezésektől is saját magát függetlenítő hatósági és bírósági döntés tud.

A kérelmezetti hatóság a nemhogy a törvényben meghatározott elintézési határidőn belül nem hozott, hanem 47 éve nem hozza meg a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (Kstv.) 9. § (1) bekezdése szerinti olyan döntését, mely szerint a kisajátított ingatlan tulajdonosát (sajnos most már csak a jogutódait) a tulajdonjoga elvonásáért teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás illeti meg, továbbá nem hozta meg a kisajátítási eljárást felfüggesztő és jogutódlásokat megállapító, a Ket. 16. § (6) bekezdés szerinti jogutódlás megállapítására vonatkozó, önálló fellebbezéssel támadható döntéseket, s elvonva ezzel a panaszosok Alapörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt tényleges jogorvoslathoz való jogukat, illetve megsértve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz, és ésszerű határidőn belüli érdemi, indokolt döntéshez való alapjogot. Ezzel a kérelmezett jogsértően hallgatott (szabotált), hiszen a törvényi kogencia ellenére nem járt/jár el a hatáskörébe tartozó ügyben.

A nemperes eljárási adatok alapján az is egyértelműen megállapítható, hogy a kérelmezett nem hozott a törvényben meghatározott elintézési határidőn belül, de immár 47 éve a törvénynek megfelelő közigazgatási hatósági döntést, illetve a felügyeleti szerv megsértve az eljárási és intézkedési kötelezettségét, nem kötelezte a kérelmezettet a törvényben előírt döntések meghozatalára. Az eljárás lefolytatása pedig – a Kstv. 9. §-a szerint a kártalanítást megállapító határozathozatallal fejeződik be. (Lásd: Fővárosi Ítélet tábla 2. Kpkf. 50.151/2011/2.)

[25] Az 1/2009. KJE jogegységi határozat is rögzítette, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során alkotmányos követelmény a határozat törvényességének érdemi elbírálása. Erre mutatott rá a 39/1997. (VII. 1.) AB határozat is:

„A közigazgatási határozatok törvényessége bírósági ellenőrzésének szabályozásánál alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelően érdemben elbírálhassa...

A közigazgatási határozatok törvényességének bírói ellenőrzése tehát alkotmányosan nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára. A közigazgatási perben a bíróság nincs a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz kötve, és a jogszerűség szempontjából felülbírálhatja a közigazgatási szerv mérlegelését is...

Azok a jogszabályok, amelyek kizárják, vagy korlátozzák azt, hogy a bíróság a közigazgatási határozatot felülvizsgálva a fentiek szerint érdemben elbírálja a jogvitát, ellentétesek az Alkotmány 57. § (1) bekezdésével."

Az Alkotmánybíróság idézett határozatából egyenes következtetés vonható le arra nézve is, hogy alkotmányellenes a jogszabály – jelen esetben a Ket. – rendelkezéseinek olyan értelmezése, amely korlátozza a bíróság érdemi felülvizsgálati hatáskörének érvényesülését.

Ugyancsak a közigazgatási határozatok tartalmi felülvizsgálatának követelményére mutatott rá az 54/1996. (XI. 30.) AB határozat is, mivel a bíróság feladata a törvénysértő határozat hatályosulásának megakadályozása. Ebből következőleg A Ket. 32. §-a szerint is ab ovo hatálytalan eljárást megszüntető végzés hatályosulásának megakadályozása a felügyeleti hatóság és az I. és a II. fokú bíróság törvényi kötelezettsége kellett volna lenni.

- [26] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjoggal (tulajdonjoghoz való jog) kapcsolatban a 3009/2012. (VI. 21.) AB határozatban (Indokolás [50]-[51]) az Alkotmánybíróság az alábbiakat rögzítette: "'A tulajdonhoz való jog [...] alapvető jog.

Az alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. [...] A tulajdon "elvonása" alkotmányjogi értelemben nem feltétlenül a polgári jogi tulajdon jog elvesztése [...]. Az Alkotmány szerinti tulajdonvédelem köre tehát nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványai, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. *Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni.*" (ABH 1993, 373, 379-380.) *A tulajdonhoz való jog alapjogi jellegét vizsgálva a 481/B/1999. AB határozatban az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy az "[...] nem a tényleges tulajdonszerzést, a tulajdonhoz jutás jogát, a tulajdon értékcsökkentéstől mentes és végleges megtartását garantálja, hanem az állam számára ír elő kétirányú kötelezettséget. Az állam egyfelől - az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve - köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképessé teszi.*" (ABH 2002, 998, 1002.) *"A kifejtettek szerint a tulajdonhoz való jog alapjogként az állammal szemben garantál olyan közjogi igényt, amely alapján az állam - alapvetően, főszabályként, az Alaptörvényből következő kivételektől eltekintve - köteles tartózkodni az alapjog alanyának tulajdonosi pozíciójába történő behatolástól."*

Fenti megállapításokból az a következtetés vonható le a jelen eset eldöntése szemszögéből, hogy az Alkotmánybíróságnak *azt kell vizsgálnia: a közjogi és magánjogi korlátok biztosítják-e azt a jogi környezetet és azt az intézményi garanciát, amelyek a Knp. 2. § (1) bekezdésében szabályozott esetekben működőképessé teszik a tulajdonhoz való jog védelmét.* ([47]- [48]15/2014. (V. 13.) AB határozat)

- [27] Az Alkotmánybíróság a 20/2014. (VII. 3.) AB határozatában megerősítette az Alkotmánybíróság több mint két évtizedes egyöntetű gyakorlatát, mely szerint "[a]z alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. A szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának ugyanis nincs polgári jogi megfelelője. A tulajdonjog részjogosítványai [...] nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával. [...] Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más." [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373, 379-380.]" (20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154])
- [29] A 3125/2015. (VII. 9.) AB határozatában (Indokolás [29]) - idézve a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatának alábbi megállapításait - megerősítette arra vonatkozó korábbi következetes gyakorlatát is, hogy "a kisajátítás a tulajdon közjogi megterhelésének az a szélső esete, amikor a teherviselés alkotmányossága elismerésre kerül, és emellett legfeljebb az állaggarancia értékgaranciával való helyettesítésére kerül sor, valamint hogy az állagelvonás ellen az Alkotmány nem ad feltétlen védelmet. A tulajdonhoz való alkotmányos jog védelme kapcsán ezért az a kérdés, *milyen esetekben kell a tulajdonosnak a közhatalmi korlátozást minden ellenszolgáltatás nélkül eltűrnie, illetve mikor tarthat igényt kártalanításra tulajdonosi jogai korlátozásáért.* Az Alkotmánybíróság emellett megállapította azt is, hogy bizonyos esetekben a tulajdon súlyos megterhelése is megkövetelheti a kisajátításhoz hasonló védelmet. (ABH 1993, 369, 379-381.)".
- [30] A 20/2014. (VII. 3.) AB határozatában (Indokolás [154]) ismételten hangsúlyozta - először a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatában (ABH 1993, 373, 381-382.) kifejtett - azon következetes álláspontját, hogy "[A]z alapjogi tulajdonvédelem sajátosságai miatt az állami beavatkozás alkotmányossága megítélésének súlypontja, az alkotmánybírósági értékelés voltaképpen tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett. Az alapjog-korlátozás szükségessége, illetve elkerülhetetlensége vizsgálatánál itt eleve figyelembe kell venni, hogy az Alkotmány 13. § (2) bekezdése a kisajátításhoz csupán a közérdeket kívánja meg, azaz, ha az értékgarancia érvényesül, ennél szigorúbb szükségesség nem alkotmányos követelmény."
- [35] A 20/2014. (VII. 3.) AB határozat (Indokolás [154]) megerősítette azt is, hogy "*[A] törvénnyel érvényesített közérdek alkotmánybírósági vizsgálata ezért nem a törvényhozó választásának feltétlen szükségességére irányul, hanem - még ha formálisan nem is a közérdek fennállására irányul, hanem a szükségesség-arányosság ismérveit alkalmazza - arra kell szorítkoznia, indokolt-e a közérdekre hivatkozás, illetve, hogy a közérdekű megoldás nem sért-e önmagában is valamely más alkotmányos jogot [.] A közérdek és a*

tulajdonkorlátozás arányossága vizsgálatánál viszont az Alkotmánybíróság általában is meghatározhatja azokat az ismérveket, amelyek a beavatkozás alkotmányosságát eldöntik. Ezzel ellensúlyozhatja azt a kényszerű veszteséget, amelyet a jogbiztonság közérdek szükségességének korlátozott felülvizsgálata miatt szenved. Aránytalannak tekinti például az Alkotmánybíróság a tulajdonkorlátozást, ha annak időtartama nem kiszámítható. [.] Más esetekben a tulajdonkorlátozás arányosságához szükséges lehet a kártalanítás." (ABH 1993, 373, 381-382.)"

- [36] Az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlata a tulajdonjog állam általi korlátozásának három csoportját különíti el: a legsúlyosabb állami beavatkozásként tekinti a tulajdon elvételét (államosítás, kisajátítás), mely a tulajdon minden részjogosítványát teljes egészében megszünteti. A második csoporthoz tartoznak a tulajdon használatát szabályozó rendelkezések (tipikusan pl. építési előírások), illetve a tulajdont terhelő közterhek (pl. adók) fizetésére vonatkozó szabályok. E két klasszikus csoport mellett a harmadik csoportot azok az állami beavatkozások alkotják, amelyek nem sorolhatók az előző két csoportba, és jellemzőjük, hogy a tulajdonos dologhoz fűződő jogosítványait nem szüntetik meg teljes egészében, de mégis lényeges - akár a kisajátításhoz mérhető - módon érintik a tulajdon tárgyát, korlátozzák a tulajdonos jogait (lásd: 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [157]).
- [37] *Az Alkotmánybíróság a 34/2015. (XII. 9.) AB határozatában megállapította, hogy az a tulajdonkorlátozás, amely a tulajdonos jogi autonómiáját annak beleegyezése nélkül egyoldalúan úgy korlátozza, hogy az a kártalanítási igény érvényesítésére vonatkozó jogalap keletkezését kifejezetten megtiltja, aránytalanul tulajdonkorlátozó.* [55]
- [38] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az alkotmányjogi panasz jogorvoslat. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja ugyanis az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvoslása. Ehhez kapcsolódik a jogszabály felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszok esetén másodlagos célként a későbbiekben előforduló hasonló jogsértések megelőzése és ennek révén egyben az alkotmányos jogrend objektív védelme" (3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [11-13
- [39] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése magában foglalja a bírósághoz fordulás jogát (36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]) mely nem egyszerűen azt jelenti, hogy valaki kérelemmel fordulhat a bírósághoz és ezzel megindíthatja a bírósági eljárást, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, hanem hogy a jogvitát a bíróság érdemben bírálja el és arról érdemben, végrehajtható határozatával, végérvényesen dönt (30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [78]; 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [16]). A 30/2014. (IX. 30.) AB határozat értelmében: "Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az államnak az a kötelezettsége fakad, hogy a H. határozatának bírósági felülvizsgálatát a XXVIII. cikknek megfelelő tisztességes eljárásban biztosítsa. Az

Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontja értelmében a bíróság dönt a közigazgatási határozatok törvényességéről. A tisztességes eljáráshoz való jog és a közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának összekapcsolása eredményeként a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatban megfogalmazott (ABH 1997, 263.) és a 7/2013. (III. 1.) AB határozattal megerősített alkotmányos követelménynek (Indokolás [24]) versenyfelügyeleti ügyekben is megfelelően érvényesülnie kell. Eszerint a bíróságnak lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket (jelen esetben "vádát") az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében [korábban: az Alkotmány 57. § (1) bekezdésben] meghatározott feltételeknek megfelelően érdemben elbírálhassa." (Indokolás [62]-[63])

[40] A 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat szerint hangsúlyozni kell, hogy a bírósághoz fordulás joga egy hatékony és valós jogosultságot jelent [hasonlóan az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatához: *Bellet kontra Franciaország* (23805/94) 1995. december 4., 38. bekezdés; *Kreuz kontra Lengyelország* (28249/95) 2001. június 19., 52-57. bekezdés]. Az alkalmazott jogszabályok pedig nem vezethetnek arra, hogy a felet megakadályozzák abban, hogy egy rendelkezésre álló hatékony jogvédelmi eszközt igénybe vegyen. [Miragall Escolano és társai kontra Spanyolország (38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 és 41509/98) 2000. január 25., 36. bekezdés]

[43] "A jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.; 22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 109.]. (9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás Emellett a jogorvoslathoz való jog érvényesülése szempontjából lényeges, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen mit vizsgálhat felül, azaz mi ennek a felülvizsgálatnak a terjedelme. (2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [37])) ""Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége." (22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26] *Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvoslhatóságát* [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186.]. (Indokolás [15])

[41] A 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat kimondta [50] Az Alkotmánybíróság egyúttal ugyanakkor utal arra is, hogy a testület a jogállamiság elvéből vezette le a közigazgatás jog alá rendeltségének követelményét.

Kimondta, hogy "a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket." (56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454, 456.; megerősítette: 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [80]; 2/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]) "A jogállamiság elvéből fakadó követelmény a közigazgatás törvény alá rendeltségének követelménye. Az a követelmény, hogy a társadalmi viszonyokba közhatalom birtokában beavatkozó közigazgatási szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által szabályozott eljárási rendben az anyagi jog által megállapított keretek között hozzák meg döntéseiket." (38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [72])

A jogállamiság elvét megfogalmazó B) cikk (1) bekezdéséből tehát az az elvárás következik, hogy a GVH a törvényi keretek között, jogszabályi felhatalmazás alapján lássa el feladatait, az e feladatok ellátására rendelt hatásköreit azok céljával összhangban gyakorolja. Annak vizsgálatára, hogy a közigazgatás a jogszabályi kereteken belül, azoknak megfelelően látja-e el feladatait, a bíróságok kaptak felhatalmazást [Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontja], mely jellemzően a jogában vagy jogos érdekében sértett ügyfél kérelmére indult közigazgatási peres és nemperes eljárás keretében valósul meg. A bíróságok feladata tehát annak ellenőrzése, hogy a közigazgatási szervek valóban a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által szabályozott eljárási rendben az anyagi jog alapján hozzák-e meg döntéseiket. Alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság csak akkor avatkozhat be ebbe a bírói jogalkalmazásba és jogértelmezésbe, ha valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme is felmerül annak kapcsán, hogy a hatóságok a törvényi kereteket túllépték. [51]

[42] A jelen ügyben a panaszosok a kisajátítási kártalanítás közigazgatási eljárás körében történt érvényesítésével összefüggésben a tisztességes eljáráshoz való jogának, illetve a jogorvoslathoz való jogának a sérelmét is állította, kiemelték, hogy a tulajdonukat alapvetően érintő kérdést nem vihetett bíróság elé. A közigazgatási nemperes eljárást nem lehetett hatékony jogvédelemnek tekinteni. Az indítványozók szerint a tulajdonuktól nem a Kst. törvényben meghatározott esetben és módon (eljárás keretében) fosztották meg, ezért a bírói végzés az Alaptörvény XIII. cikkével is ellentétes. Annak megítélése viszont, hogy a jelen esetben sérült-e a tisztességes eljáráshoz való jog, illetve a jogorvoslathoz való jog a közigazgatási nemperes eljárási út biztosításával, már az Alkotmánybíróság feladata, s abban kell döntenie, hogy a jogvita eldöntése során a közigazgatási nemperes eljárásban biztosított volt-e az indítványozó számára a tisztességes eljáráshoz és a tényleges jogorvoslathoz való jog. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem annak van jelentősége, hogy a jogalkotó aktuálisan milyen, vagyis peres vagy nemperes formában szabályoz egy eljárást, illetve a bíróságok ténylegesen milyen eljárásban döntenek egy ügyben.

Az ezzel ellentétes felfogás alapján ugyanis a jogalkotó, illetve a jogalkalmazók szabad belátásuk szerint, adott esetben önkényesen alakíthatnák ezen alapjog érvényesülési körét. Márpedig egy alapjog védelmi köre nem függhet a jogalkotói, illetve jogalkalmazói akarattól. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szereplő "valamely perben" fordulat, ezért - hasonlóan az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk 1. bekezdéséhez fűződő strasbourgi gyakorlathoz [Le Compte, van Leuven és de Meyere kontra Belgium (6878/75; 7238/75) 1981. június 23., 45. bekezdés] - valójában a jogvitás ("dispute") ügyekre utal. A XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeknek ezért eleget kell tenni olyan eljárásokban is, amelyeket ugyan nemperes eljárásként folytattak le, de abban ténylegesen valamilyen jogvitáról dönt a bíróság.

Az adott ügy körülményeit mérlegelve az indítványozók a Kormányhivatal végzését kérelemmel bíróság előtt érdemben nem támadhatták meg közlés hiányában, illetve az arra irányuló kötelezési kérelmet pedig a bíróság tiltotta meg, s ezáltal pedig – csak formálisan - valósult meg a bírósághoz fordulás a XXVIII. cikk (1) bekezdésének megfelelően.

Ténylegesen a kért kötelezés megtagadása következtében kizárta a bíróság a panaszosokat a hatósági döntésekhez való hozzájutás révén történő tényleges jogorvoslathoz. Ez a bírósághoz való fordulás elutasítása egyben azt is jelentette, hogy az indítványozó a Kormányhivatal meg nem hozott végzésével szemben jogorvoslatot nem vehetett igénybe, vagyis nem volt biztosított számukra a XXVIII. cikk (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz való jogból fakadó elvárás: egy másik fórumhoz való fordulás lehetősége. Az adott ügyben az iratok alapján, és csupán *jogkérdésben kellett döntenie a bíróságnak, bizonyítás felvételére nem volt szükség, mivel azon bizonyíték a Kormányhivatal beismerésével eldőlt, hogy panaszosokkal nem közölték a kisajátítási eljárást lezáró végzést.*

A jogorvoslat és a bírósághoz fordulás ehhez képest kifejezetten formális volt: a bíróság érdemben nem vizsgálta a hatósági döntést a vitára alkalmazandó jog tekintetében. E tekintetben a közigazgatási nemperes eljárás kereteit a felmerült jogvita túlfeszítette: a közigazgatási döntés hatékony felülvizsgálatát, a jogvita érdemi eldöntését maga az eljárási forma akadályozta meg. A megelőző eljárásban kért meghallgatás „tárgyalás tartása” esetén tisztázható lett volna az ügyvédi meghatalmazás léte, vagy hiánya.

- [43] Az 17/2015. (VI. 5.) AB határozat [84] pontban a jogorvoslathoz való alapjog tartalmát érintően az Alkotmánybíróság először rámutat arra, hogy – az Alkotmányhoz hasonlóan – az Alaptörvény valamely személy jogát, jogos érdekét érintő bírósági, hatósági és más közigazgatási döntések ellen teszi lehetővé a jogorvoslatot. A jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulást. [85]

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt, hogy az alkotmánybírói eljárásban a jogorvoslathoz való alapvető jog szempontjából valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tételes jogok által ilyenek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott. Végül arra is rámutat a testület, hogy a jogorvoslathoz való jogból, mint alapjogból az adott hatósági, illetve bírósági döntés ellen biztosított rendes jogorvoslati eszközök igénybevétele következik. {Összefoglalva lásd: 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [27]–[28] bekezdések}. A jogorvoslathoz való jog gyakorlásához – egyebek mellett – elengedhetetlenül szükséges, hogy az érintettek értesüljenek a határozatról, amely jogukat vagy jogos érdekeiket érinti és megismerhessék annak tartalmát [26/2004. (VII. 7.) AB határozat, ABH 2004, 398.]. [88] Az Alkotmánybíróság fenti határozatából következően a közigazgatási határozatok törvényességének bírói felülvizsgálata alkotmányosan nem korlátozódhat a jogszerűség pusztán formális szempontok szerinti, az eljárási szabályok betartására korlátozódó vizsgálatára. A közigazgatási ügyben eljáró bíróság nincs kötve a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz, és a jogszerűség szempontjából felülbíráhatja – sőt, felül kell bírálnia – a közigazgatási szerv mérlegelését is a polgári perrendtartás 339/B. §-ában írt korlátozás figyelembe vétele mellett. Döntése során figyelemmel kell lennie az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis azt kell feltételeznie, hogy a jogszabályok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. [96] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az alaptörvényi rendelkezés értelmezését az Alkotmánybíróság legutóbb a 35/2013. (XI. 22.) AB határozatban foglalta össze. Eszerint „[a] jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma azt követeli meg a jogalkotótól, hogy a hatóságok vagy bíróságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni.” Ezért az elsődlegesen eldöntendő kérdés, hogy alkotmányjogi értelemben érdemi tárgykörre vonatkozik-e a bíróság határozata. Ezt követően vizsgálandó, hogy hatékony jogvédelmet jelenthet-e a jogorvoslat biztosítása, majd – ha szükséges – azt kell megvizsgálni, hogy az alapvető jog korlátozására alkotmányos indokkal került-e sor és az arányosnak tekinthető-e. Azt pedig, hogy mely döntés minősül érdeminek, a döntés személyre gyakorolt hatása és a tárgya meghatározó, vagyis az, hogy a döntés lényegesen befolyásolta-e az érintett helyzetét, jogait. {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás[15]–[18]} [102] Az Alkotmánybíróság határozata indokolásának V. részében (Indokolás [91] és köv.) már összefoglalta, hogy ... hogyan kell érvényesülnie az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való alapjognak, illetve milyen megfontolás alapján vizsgálható az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapjog érvényesülése: ha a törvényhozó úgy döntött, hogy biztosít közbenső jogorvoslati lehetőséget, és annak

elbírálását közigazgatási hatóságra bízva, akkor a tisztességes eljárásához való alapjogból fakadó követelmények érvényesülését köteles biztosítani. [103] A már leírtakon túlmenően a tisztességes eljárásához való joggal összefüggésben az indítványozó bíró által is felhívott 3/2014. (I. 21.) AB határozatra figyelemmel az Alkotmánybíróság ismételt hangsúlyozta és jelen határozatában is megerősíti, hogy a tisztességes eljárásához való jog részét képező részjogosultságok – jelen esetben a kifogás benyújtásának időbeli – korlátozására az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt, szigorú követelményeket támasztó szükségességi-arányossági teszt alkalmazásával lehetőség van. [104] A szükségességi-arányossági teszt alapján az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljárásához való jog részét képező eljárási szabályokban foglalt időbeli korlátozás akkor felel meg az Alaptörvénynek, ha másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el, tehát a korlátozás feltétlenül (vagyis elkerülhetetlenül) szükséges valamely alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében. A jogkorlátozás alkotmányosságához ezen túlmenően szükséges az is, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A jogalkotó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni, és a korlátozásnak nem szabad érintenie az alapjog lényeges tartalmát. {3/2014. (I. 21.) AB határozat,Indokolás[61]}.

[44] jelen eljárásban releváns törvények

1.) 1993. évi XXXI. törvény a Római Egyezményről

13. Cikk – Hatékony jogorvoslathoz való jog

Bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.

Első számú kiegészítő jegyzőkönyv 1. Cikk

Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik. Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.

2.) A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény

9. § (1) A kisajátított ingatlan tulajdonosát a tulajdonjoga elvonásáért, az ingatlanon fennálló jog jogosultját pedig a joga megszűnéséért – a zálogjog és a végrehajtási jog jogosultja kivételével – teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás illeti meg.

13. § (4) Ha a csereingatlan értéke kisebb a kisajátított ingatlanért járó kártalanításnál, a tulajdonos részére a különbözetnek megfelelő pénzbeli kártalanítás jár.

23. § (1) A kisajátítási eljárásban ügyfél: *a)* a kisajátítást kérő,

b) az állam, illetve az önkormányzat tulajdonszerzésével járó, harmadik személy által indított eljárásban az állami tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet, illetve a kisajátítással tulajdont szerző önkormányzat,

c) a kártalanításra jogosult tulajdonos,

d) mindaz az ingatlan-nyilvántartásból kitűnő egyéb jogosult,

24. § (1) A kisajátítási eljárás kérelemre indul.

(2) A kérelmet a kisajátítást kérő nyújtja be.

29. § (3) Ha a kisajátítást kérő és a többi ügyfél a kártalanítás tárgyában egyezséget kötött, és az a szakértői véleménnyel is összhangban van, a kisajátítási hatóság az általa is jóváhagyott egyezséget határozatába foglalja.

(4) A kártalanítás tárgyában kötött, a kisajátítási hatóság által jóváhagyott egyezséget a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek a szerződési nyilatkozatok megtámadására vonatkozó szabályai szerint (234–238. §) lehet megtámadni.

(5) Ha a kisajátított ingatlanért járó kártalanítás és a csereingatlan értéke különböző, a tulajdonost a határozatban kötelezni kell a különbözet megtérítésére, illetőleg rendelkezni kell arról, hogy a kisajátítást kérő különbözetképpen milyen összegű pénzbeli kártalanítást köteles fizetni.

32. § (1) A kisajátítási határozat bírósági felülvizsgálata során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetének rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

c) a bíróságnak a keresetlevél beérkezését követő 45 napon belül tárgyalást kell tartania;

f) a bíróság a közigazgatási határozatot megváltoztathatja,

3.) 2005. évi XVII. tv. (Kpn.)

2. § (1) A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvényben meghatározott esetben, ha a közigazgatási hatóság az eljárási kötelezettségének nem tesz eleget, a közigazgatási és munkaügyi bíróság kérelemre - az iratoknak a bírósághoz való érkezését követő harminc napon belül - nemperes eljárásban végzéssel kötelezi a közigazgatási hatóságot az eljárás lefolytatására

(2) A kérelemnek tartalmaznia kell azt is, hogy

a) az ügyfél mikor, milyen ügyben fordult a közigazgatási hatósághoz,

b) az ügyfél tudomása szerint kérelme (fellebbezése) alapján sor került-e valamilyen eljárási cselekményre,

c) ha a hatáskörrel rendelkező illetékes közigazgatási hatóságnak van felügyeleti (törvényességi felügyeletét ellátó) szerve, az ügyfél a hatóság eljárás lefolytatására

kötelezése érdekében fordult-e ehhez a szervhez, és kérelme alapján milyen intézkedésre került sor.

3. § (1) bekezdése szerint a hatóság közigazgatási hatósági ügyben hozott végzése ellen az ügyfél, továbbá a kifejezetten rá vonatkozó végzés esetében az eljárás egyéb résztvevője a végzés bírósági felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással, a végzés közlésétől számított harminc napon belül kezdeményezheti.

(4) A bíróság lényeges eljárási szabálysértés megállapítása esetén a közigazgatási végzést hatályon kívül helyezi, és szükség esetén a hatóságot új eljárásra vagy az eljárás folytatására kötelezi. Törvény rendelkezhet úgy is, hogy meghatározott közigazgatási hatósági ügyben a bíróság a közigazgatási döntést megváltoztathatja. A bíróság végzése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

4.) A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.)

3. § (2) A közigazgatási hatóság:b) hivatalból állapítja meg a tényállást, a tényállás tisztázása során minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe kell vennie.

5. § (1) A közigazgatási hatóság az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője számára biztosítja, hogy jogaikról és kötelezettségeikről tudomást szerezzenek, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.

(2) A közigazgatási hatóság a jogi képviselő nélkül eljáró ügyfelet tájékoztatja az ügyre irányadó jogszabály rendelkezéseiről, az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről, illetve a kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeiről, továbbá a természetes személy ügyfél részére a jogi segítségnyújtás igénybevételének feltételeiről.

15. § (1) Ügyfél az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti, akit hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz

16. § (1) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, vagy ha a hatósági ügy személyes jellege vagy a kötelezettség tartalma nem zárja ki, a polgári jog szerinti jogutódja lép

b) kérelemre indult eljárásban – az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfelet kivéve – a kieső ügyfél helyébe.

(6) A jogutódlás, valamint az új teljesítési határidő megállapítása kérdésében hozott végzést az ügyféllel közölni kell. A jogutódlás tárgyában hozott és az új teljesítési határidő megállapítását megtagadó végzés ellen önálló fellebbezésnek van helye.

31. § (1) A hatóság az eljárást megszünteti,

c) az eljárás kérelemre indult és az ügyfél kérelmét visszavonta, kivéve, ha az eljárás hivatalból is megindítható, és a hatóság az eljárást hivatalból folytatja, vagy ha az eljárásban több kérelmező vesz részt, és nem mindegyikük vonta vissza kérelmét,

72. § (1) A határozatnak – ha jogszabály további követelményt nem állapít meg – tartalmaznia kell

b) a jogosult vagy kötelezett ügyfél nevét és lakcímét vagy székhelyét, továbbá az ügyfél által a kérelemben megadott, személyazonosítására szolgáló adatot,

73/A. § (1) A hatóság első fokú döntése jogerőssé válik, ha

c) a fellebbezésnek – ideértve a végzések elleni önálló fellebbezést – nincs helye, vagy

(3) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben az első fokú döntés, valamint a másodfokú döntés a közléssel válik jogerőssé.

75. § (1) Ha a hatósági eljárás során lefolytatott egyezségi kísérlet eredményre vezet, a hatóság határozatba foglalja és jóváhagyja az egyezséget, feltéve, hogy az

a) megfelel a jogszabályokban foglalt feltételeknek,

b) nem sérti a közérdeket, mások jogát vagy jogos érdekét, valamint

c) kiterjed a teljesítési határidőre és az eljárási költség viselésére.

78. § (1) A határozatot közölni kell az ügyféllel és azzal, akire nézve az jogot vagy kötelezettséget állapít meg

(2) A végzést azzal kell közölni, akire nézve az rendelkezést tartalmaz, valamint azzal, akinek az jogát vagy jogos érdekét érinti,

A hatóság az ügyfél kérelmére egy alkalommal külön illeték vagy díj felszámítása nélkül ad ki másolatot a vele nem közölt végzésről.

(4) A hatóság a döntését a 28/A. § (1) bekezdésében meghatározott módon közölheti.

(5) A hatóság a döntést hivatalos iratként kézbesíti.

(10) A döntés közlésének napja az a nap, amelyen azt írásban vagy szóban közölték, vagy a

(8) bekezdésben meghatározott módon átadták

5.) A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.)

111. § (1) Ha valamelyik fél meghal vagy megszűnik, az eljárás a jogutód perbelépéséig, illetve perbevonásáig (61-62. §) félbeszakad, kivéve ha a jogviszony természete miatt a jogutódlás kizárt.

(2) Ha az olyan fél, akinek a per vitelére nincs meghatalmazottja, cselekvőképességét elveszti, az eljárás mindaddig félbeszakad, míg a fél részére kirendelt törvényes képviselő személyét be nem jelentik.

(3) Ha a fél törvényes képviselője hal meg, és a törvényes képviselőnek a per vitelére nem volt meghatalmazottja, az eljárás mindaddig félbeszakad, míg a fél részére kirendelt új törvényes képviselő személyét be nem jelentik. Ugyanez áll akkor is, ha a fél törvényes képviselőjének ez a jogosultsága anélkül szűnik meg, hogy az általa képviselt fél cselekvőképessé vált volna.

112. § (1) Az eljárás félbeszakadásával minden határidő megszakad; a félbeszakadás megszűnésétől a határidő újra kezdődik.

(2) A félbeszakadás tartama alatt tett minden - a per érdemére vonatkozó - bírói rendelkezés, úgyszintén a felek által teljesített minden perbeli cselekmény hatálytalan, kivéve a félbeszakadással, illetve az annak megszüntetésével kapcsolatos bírói rendelkezéseket és perbeli cselekményeket. ts

114. § A fél az eljárás szabálytalanságát a per folyamán bármikor kifogásolhatja.

336/A. § (1) A bíróság hivatalból bizonyítást rendelhet el:

a) a közigazgatási határozat semmisségének észlelése esetén az annak alátámasztására szolgáló bizonyítékok tekintetében,

(2) Ha a közigazgatási eljárás hivatalból indult, vagy a közigazgatási szerv a tényállás-megállapítási kötelezettségének nem tett eleget, a közigazgatási szerv köteles a határozata (a szakhatóság az állásfoglalása) alapjául szolgáló tényállás valóságának bizonyítására, ha azt a felperes vitatja.

270. § (2) A jogerős ítélet vagy az *ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát* a Kúriától - jogszabálysértésre hivatkozással - a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.

338. § (1) A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart.

(2) Tárgyalás tartását az ügyfél – a (8) bekezdés b) pontját ide nem értve – a keresetlevélben, a közigazgatási szerv a keresetlevélben foglaltakra vonatkozó nyilatkozatában kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(5) Nem lehet a pert tárgyaláson kívül elbírálni, ha – az okirati bizonyítást ide nem értve – bizonyítást kell lefolytatni. Ha a bizonyítás lefolytatásának szükségessége a tárgyaláson kívüli elbírálás során merül fel, a per elbírálására a bíróság tárgyalást tűz ki.

339. § (1) Ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság – az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével – a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi, és szükség esetén a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi

(3) A bíróság a közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi, és a határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi, ha más jogalapon álló határozat meghozatalát látja indokoltnak.

6. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva

6.1. Az alkotmánybírósági felterjesztés mellékletét képező teljes ügyaktában eredeti közokiratként meglévő Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.Kpk.50.033/2015/4. számú, valamint e végzés ellen előterjesztett jogorvoslati kérelmet elutasító Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság **3.Kpkf.21.054/2015/3.** számú, 2015.12.14-án kézbesített végzése a jogorvoslati lehetőséget kizárta. Továbbá a Pp. 270. § (2) bekezdése kizárja.

7. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben:

A Kúriához Pp. 270. § (2) bekezdésébe foglalt kizártság miatt nem lehet felülvizsgálati kérelmet joghatályosan előterjeszteni. Egyéb közigazgatási és bírósági eljárás nincs folyamatban.

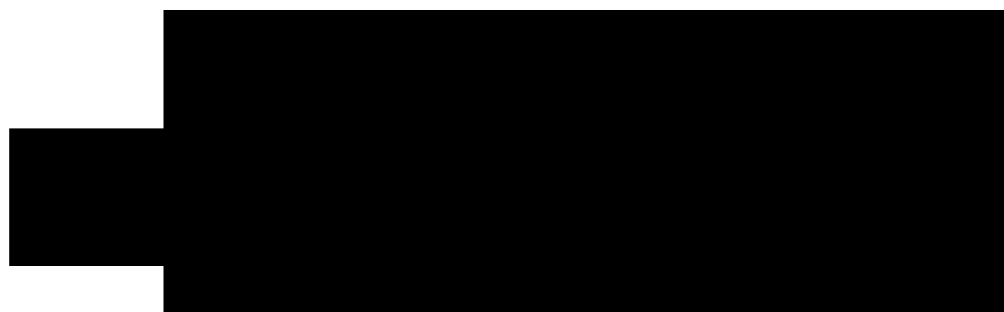
A jelen üggyel összefüggésben a panaszolt kisajátítás eljárást a Római Egyezmény alapjogába ütköző voltát az Egyezmény 6. Cikk – Tisztességes tárgyaláshoz, a 13. Cikk – Hatékony jogorvoslatihoz való jog, a 17. Cikk – Joggal való visszaélés tilalma és az Első

számú kiegészítő jegyzőkönyv 1. Cikk szerinti tulajdonhoz való alapjog megsértése miatt a Strasbourg székhelyű EJEB előtt a **79346/2013 ügyszám** alatt, bírósági eljárás van folyamatban

Tisztelettel:

Kelt: Budapest, 2016. április 05.

**Boros Károly Pál Borosné Mándli Katalin
Boros Katalin Anett Boros Dávid Pál
panaszosok
képviselésében:**

Melléletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás 4 eredeti példány

Záradék:

A jelen alkotmányjogi panaszbeadványt - egységes szerkezetbe foglalt módon - Dr. Bitskey Botond főtitkár úr **IV/405-1/2016** ügyszámú felhívásnak megfelelően készítettem és csatoltam panaszosok eredeti ügyvédi meghatalmazását.

Kelt: Budapest, 2016. április 05.

